Cena 60 hal.

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano — także w poniedziałki.

ADRES redakcyi i administracyi: Kraków ul. Stradom l. 13.

Nr. Telefonu 279, w nocy 1556. Rękopisów nie zwraca się.

KONTO czek P. K. O. Nr. 141.123.

Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Cena 60 hal.

Prenumerata w Krakowie mies. 14 K. — kwart. 41 K. — z odnoszeniem do domu mies. 16 K. kwart. 48 K. — Na prowincyi mies. 16 K. — kwart. 48 K. — Za granicą: mies. 18 K. — kwartalnie 54 koron.

Cena ogłoszeń: 1 w. pet. 1 szp. 0.80 [Mk. 0. 80]. Nadesłane: 1 w pet. 3· — [Mk. 3.—]. Tekst: w. pet. 5.00 [Mk. 5].

Zawiadomienia ślubne i gratulacye: 25. K. —.

Rok II. Kraków, czwartek 27 listopada 1919. **Nr. 264**

„Ghetto".

Kraków, 26 listopada.

(b) Sejm nasz w najrzadszych tylko wypadkach zdobywa się na jednomyślność. Musi wówczas w grę wchodzić sprawa pierwszorzędnej wagi a zarazem o tak ogólnem i powszechnem znaczeniu, iż różnice partyjne zupełnie ustępują wstecz. — Taką właśnie budującą jednomyślność okazał Sejm w ubiegły czwartek, gdy odrzucił wszystkimi głosami poprawki posłów narodowo-żydowskich do punktu 10 go ustawy o 8-godzinnym dniu pracy. Od skrajnej prawicy, poprzez „postępową" demokracyę, aż do skrajnej lewicy — wszyscy zdusili w koncentrycznym ataku zakusy utrzymania ...„ghetta". Wręcz rozczulającym jest zaś widok reakcyjno-endekizującego „Kuryerka", który w dzisiejszym numerze, w artykule p. t. „Spoczynek niedzielny a obrońcy ghetta", z rozkoszą cytuje wywody posła Perla za przymusowym spoczynkiem niedzielnym. „Kuryerek" i pos. Perl... Jeśli redaktorowi „Robotnika" będzie trochę nieprzyjemnie kwitować komplementy reakcyjnej rewolweróœki, to będzie miał stąd nauczkę, że nie depcze się bezkarnie prymitywnych zasad demokracyi i prawa samostanowienia. Antysemicka prawica Sejmu, żydożercza endecya i zatruwające atmosferę polską szowinistyczne „hecblaty" nie byłyby z pewnością tak mocno zadowolone z pos. Perla i jego „motywów", gdyby pan poseł Perl stał na gruncie ideologii, różnej od ideologii reaków i endeków...

Przeciw „ghettu" walczą nasi szlachetni... Pięknie! Co jednak rozumieją Perle i Kuryerki pod „ghettem"? Jeżeli pod tem pojęciem rozumieją istotną ciemnotę i istotne zacofanie w ulicy żydowskiej i wśród mas żydowskich, to kto zna nasz program i wytyczne naszej polityki, ten wie, iż my bylibyśmy ostatnimi, którzyby bronili ciemnoty wśród naszego ludu. Dla przykładu wskażemy tylko na nasze stanowisko w sprawie szkolnictwa żydowskiego. Na tem miejscu pisaliśmy w dniu 23 lipca br. (Nr. 148): „Jedynie i wyłącznie szkoła żydowska zdolną jest do rozproszenia ciemnoty i zacofania w ulicy żydowskiej... Ciemna i zacofana masa żydowska będzie tak długo ciemną, zacofaną, pełną zabobonów i przesądów, jak długo nie przejdzie przez filtr nowoczesnej szkoły. Od szkoły takiej będzie zaś tak długo stroniła, jak od chrztu i wody święconej, — jak długo ta szkoła nie będzie żydowską. Tu leży źródło — chederów. Rzecz przedstawia się więc tak, że kto jest wrogiem szkoły żydowskiej, ten jest (choć może często nieświadomie) najgorszym i najzaciętszym wrogiem światła i postępu w żydostwie, ten jest konserwatorem średniowiecza w ulicy żydowskiej, ten jest obrońcą chederów!" I dlatego — pisaliśmy wówczas — jesteśmy za szkolnictwem żydowskiem. Do czegóż bowiem zmierza nasza polityka? Co jest naszym ideałem? Podniesienie naszego ludu z upadku 18-tu stuleci golusu, rozwinięcie w nim wszystkich jego dobrych i twórczych właściwości a zduszenie naleciałości życia golusowego, zdobycie mu ojczyzny w Palestynie a ludzkich warunków bytu zbiorowego wszędzie indziej. Ghetto — o ile ono oznacza brud, niechlujstwo, szachrajstwo, nizki materyalizm, przesądy, zabobony itd, itd. — nienawidzimy całą duszą i zwalczamy, gdzie tylko i o ile tylko możemy.

Pod „ghettem" rozumieją atoli nasi zasymilowani Perle, Diamandy, Loewensteiny i Steinhausy oraz — w błąd przez asymilatorów wprowadzeni — Polacy jeszcze coś zgoła innego: a mianowicie oczywisty i naturalny fakt etnicznej odrębności żydowskiej. I tu się nasze drogi rozchodzą! Dla nas żydostwo jest żywym organizmem narodowym, żyjącym wprawdzie w anormalnych warunkach, ale mimoto żywym, rozwijającym się, o tętniącej pełni życia i aspiracyj, o głębokiem zróżniczkowaniu politycznem i społecznem, o dużej samowiedzy, o budzącem się coraz bardziej samopoczuciu — dla p. Perla i „Kuryerka" jest ono — pożałowania godnym strzępem, łachmanem na śmietnisku dziejów. Ich walka przeciw ghettu nie jest więc — i to chcielibyśmy tu jak najdosadniej podkreślić — walką przeciw ciemnocie w żydostwie, lecz przeciw żydostwu wogóle, przeciw naszej duchowej i kulturalnej odrębności, przeciw naszemu dalszemu bytowi dziejowemu.

Inaczej musiałoby przecież tych różnych arcypostępowych i arcyradykalnych Perlów zafrapować zjawisko, że nawet socyalistyczny „Poale-Syon", ba, nawet „Bund" jest przeciw przymusowemu spoczynkowi niedzielnemu dla Żydów, choć żaden z pewnością bundowiec nie tkwi w „ghetcie", a mało który jest pobożny. Nie, panowie! Wasza walka nie jest walką z „ghettem"! Wy, endecy, chcecie poprostu przez zmuszenie Żydów do spoczywania przez dwa dni w tygodniu zrujnować ich ekonomicznie i uwolnić się od konkurencyi żydowskiej, a wy, pseudolewicowcy (t. j. lewicowcy tylko wtedy, gdy to wam, a nie innym wychodzi na korzyść...) chcecie nas zniszczyć duchowo t. j. nas zasymilować, wynarodowić. Podaliście więc sobie bratnie dłonie i uchwaliliście ustawę, która nie zaszkodzi, panie Perl, bogatym kupcom żydowskim, bo ci, albo istotnie — jak Pan przewiduje — będą pracowali w sobotę albo wogóle nie wiele sobie robią z pewnych uszczerbków zarobkowych, lecz zrujnuje drobnego handlarza żydowskiego, rzemieślnika i robotnika.

Ale żydostwo — powtarzamy słowa, które inteligentnemu i strasznie postępowemu „Kuryerkowi" wydają się „obroną ghetta na ziemi polskiej w XX (!!) stuleciu" — we walce o swój byt zdobędzie się na najwyższy hart ducha!

Pomyślny zwrot w kwestyi ratyfikacyi traktatu.

Wiedeń. PAT. „Neue Freie Presse" donosi z Berlina: Sprawozdawca „Timesa" w Waszyngtonie telegrafuje swemu pismu, że największe trudności w kwestyi ratyfikacyi są tak dobrze, jak już usunięte. Rząd angielski i francuski oświadczyły gotowość uznania poszczególnych zastrzeżeń, ażeby umożliwić ratyfikacyę przez senat amerykański. Wedle ostatnich telegramów waszyngtońskich nie odrzucają republikanie porozumienia, lecz są gotowi dać ze sobą mówić. Pod naciskiem opinii uczynili oni już pewne ustępstwa i oświadczyli już w swoich dziennikach, że zastrzeżenia nie są równoznaczne z definitywnem stanowiskiem Unii. Jest możliwem, że Ameryka i w przyszłości wmiesza się w konflikt europejski, jeżeli uzna to za potrzebne.

Doniosłe narady polityczne w Belwederze.

Przed dymisyą Bilińskiego i Wojciechowskiego?

M· WARSZAWA. (Telefonem). Dziś odbyły się w Belwederze narady polityczne, w których wzięli udział prócz Naczelnika Państwa i premiera, również ministrowie Biliński i Wojciechowski. Celem narad było usunięcie rozdźwięków w gabinecie. Jak wiadomo bowiem, wyłoniły się w ostatnim czasie w gabinecie poważne różnice zdań. Narady nie dały jednak pozytywnego wyniku. Szczegóły narad są trzymane w tajemnicy. W kołach poinformowanych twierdzą, że dymisyi min. Bilińskiego i Wojciechowskiego należy się spodziewać w najbliższych dniach.

Fałszywe pogłoski.

WARSZAWA. W. B. K. W sejmie rozszerzano dziś pogłoski, jakoby następcą br. Skrzyńskiego miał zostać poseł Maryan Seyda. Na podstawie informacyi zasięgniętych u źródła możemy stwierdzić, że pogłoska ta jest nieuzasadniona.

Z obrad Sejmu.

M. WARSZAWA. (Telefonem.) Dzisiejsze posiedzenie Sejmu rozpoczęło się dyskusyą nad sprawą wyborów na kresach. W dyskusyi przemówił m. i. pos. Hirszhorn, który wypowiedział się przeciw wyborom. W dalszym ciągu dyskusyi nad exposé premiera przemawiali pos. Witos, który wystąpił przeciw polityce rządu, pos. Skulski (N. Z R.) i Sosiński (Chrz. Dem.) za votum ufności dla gabinetu. Dalszy ciąg dyskusyi odłożono do posiedzenia czwartkowego. W czwartek przemawiać będzie pos. Grünbaum. Ponadto obradować będzie Sejm nad spoczynkiem niedzielnym (trzecie czytanie). Do głosu zapisany po raz pierwszy pos. Nomberg.

Wojska koalicyjne w Warszawie.

WARSZAWA. »Gazeta Warszawska« dowiaduje się, że w tych dniach mają przybyć do Warszawy oddziały wojsk koalicyi, mające okupować tereny plebiscytowe i Gdańsk. W skład tych wojsk mają wchodzić: batalion angielski, francuski i amerykański, oraz bataliony włoskie.

Rokowania paryskie.

Warszawa Korespondent paryski „Gazety Warszawskiej" donosi pod datą 20 bm.: „Rokowania paryskie w sprawie wprowadzenia w życie traktatu z Niemcami jeszcze się nie rozpoczęły. Natomiast codziennie odbywają się w tej sprawie obszerne narady w Delegacyi Polskiej. Uczestnicy tych narad zgadzają się na to, iż interesem polskim jest, aby wszystkie sprawy, dotyczące Polski, a związane z wykonaniem traktatu, omawiane były w Paryżu.

Co do układów berlińskich, to niektóre osoby w polskich kołach rządowych nie zdały sobie sprawy z tego, iż traktat wersalski nie jest traktatem polsko niemieckim, ale traktatem podpisanym przez dwadzieścia kilka mocarstw. Każde z tych mocarstw zobowiązało się lojalnie wykonać postanowienia traktatu tego. Naruszać ich w jakikolwiek sposób nikt nie ma prawa.

Delegaci niemieccy, którzy mają wziąć udział w rokowaniach paryskich przybyli tu wczoraj.

Wejście w życie traktatu przewidziane jest na 1 go grudnia."

PARYŻ 24 bm. PAT. Rada Najwyższa wystosowała do delegacyi niemieckiej zawiadomienie, że pozostawia rządowi niemieckiemu odpowiedzialność za przewlekanie wejścia w życie traktatu pokojowego, a to przez niepodpisanie przez Niemcy protokołu dodatkowego o niewypełnieniu zobowiązań co do zawieszenia broni.

Rada Najwyższa postanowiła, aby rokowania między Polską a Niemcami w sprawie odstąpienia Polsce obszarów niemieckich odbywały się w Paryżu, a rokowania między Polską a Gdańskiem odbywały się początkowo w Gdańsku, a potem w Paryżu.

Zbliżenie się między Polakami a Niemcami w Cieszyńskiem.

WIEDEN. PAT. »Reichspost« zamieszcza korespondencyę z Cieszyna, w której zaznacza, że nastrój ludności niemieckiej na Śląsku zmienił się znacznie na korzyść Polaków. Wielkie znaczenie miała podróż polskiego ministra handlu do Cieszyna. Zachowanie się jego i stosunek jego do przemysłowców niemieckich wywarły na ludności niemieckiej jak najlepsze wrażenie. Jeszcze przed trzema kwartałami można było policzyć na palcach Niemców, którzyby chcieli głosować za Polakami. Dzisiaj stosunki zupełnie się zmieniły. W ostatnich czasach obiecują Polacy utworzenie osobnej prowincyi śląskiej, któraby się składała ze Śląska wschodniego i ze Śląska górnego. Propozycya ta ułatwi zbliżenie się między Polakami a Niemcami.

Związek państw bałtyckich.

SZTOKHOLM. PAT. Wedle doniesień z Helsingforsu związek państw bałtyckich: Estonii, Łotwy i Litwy, można uważać za zawarty. Związek dotyczy spraw wojskowych, politycznych i gospodarczych. Pierwszem zadaniem związku ma być zawarcie pokoju z Rosyą sowiecką. W kwestyi wymiany jeńców osiągnięto już porozumienie. Rząd estoński wyraził nadzieję, że także Polska, Ukraina i Finlandya przyłączą się do tego związku.

Z frontu bojowego.

WARSZAWA, Komunikat sztabu generalnego z dnia 25 bm. Front litewsko-białoruski: Między Dzisną i ujściem rzeki Uszaty dokonały nasze oddziały śmiałego wypadu na północny brzeg Dźwiny, biorąc kilkudziesięciu jeńców, 2 działa z obsługą, 1 karabin maszynowy i znaczną ilość materyału wojennego. Na reszcie frontu ożywiona działalność bojowa patrcli wywiadowczych. Front wołyński: Bez zmiany. W zastępstwie szefa sztabu gen. Haller pułk.

Zwycięski pochód wojsk litewskich.

Warszawa. PAT. 25 bm. Komunikat litewskiego sztabu generalnego z 22 bm. rano. Po zajęciu Mitawy posuwamy się naprzód w kierunku Mitawa-Szawle i Mitawa Murawiewo. Na południowy wschód po uporczywych walkach przeszliśmy na lewy brzeg Aa. Idąc naprzód zajęliśmy folwarki Bergfried, B... gross i Klein, później Szwiten i K...mele. Zdobyliśmy 1 działo, znaczną ilość karabinów maszynowych, wózków kulomiotowych, oraz wiele pocisków. Front rosyjski bez zmiany.

„Węgiel zaczął nadchodzić"... do Warszawy.

WARSZAWA, (W. B. K.) Węgiel na potrzeby miasta zaczął nadchodzić. Od 10 — 22 otrzymał Wydział zaopatrzenia miasta 400 wagonów węgla t. j. około 54 200— Koron. Wczoraj rano stało na dworcu towarowym 300 wagonów węgla.

Przerwy w komunikacyi telefonicznej.

WARSZAWA. W. B. K. Prasa warszawska uskarża się na komunikacyę telefoniczną i telegraficzną z Krakowem i Lwowem. Dziś rano telefon do Krakowa był znowu zerwany. Komunikacya z zagranicą jest nielepsza; z powodu przerwy linii w okolicy Moguncyi depesze Havasa przychodzą pocztą z tygodniowem opóźnieniem.

Czerwonogwardzista z bielizną Mikołaja II.

M. WARSZAWA. (Telefonem) »Nowiny Codzienne« podają senzacyjną wiadomość o dokonanem tu aresztowaniu czerwonogwardzisty, który nosił bieliznę cara Mikołaja II. Podczas rewizyi znaleziono przy aresztowanym notesik z własnoręcznemi zapiskami cara.

Drugie oskarżenie przeciw redaktorowi Wołkowiczowi.

M. Warszawa. (Telefonem) Redaktor b. „Dziennika Nowego" Wołkowicz otrzymał już akt oskarżenia z powodu artykułu o sprawie Brzozy. Oskarżony jest na podst. art. 154 kod. karn. za nieuszanowanie władzy i obrazę żandarmeryi polskiej.

O wybory do warszawskiej gminy wyznaniowej.

M. WARSZAWA. (Telefonem). Wasz korespondent dowiaduje się, iż wkrótce zostaną rozpisane wybory do warszawskiej gminy wyznaniowej.

Ambasador ks. Lubomirski zapewnia o równouprawnieniu Żydów.

WARSZAWA. (Tel. wł.) »Tug« donosi z Nowego Jorku: Ambasador polski w Stanach Zjednoczonych, książę Lubomirski, oświadczył w rozmowie z dziennikarzami, że równouprawnienie i swoboda ludności żydowskiej w Polsce jest zapewnioną. Oświadczenie Lubomirskiego żywo komentuje żydowska prasa w Ameryce.

Plan instytutu nauczycielskiego dla szkół rzemieślniczych w Krakowie.

M. WARSZAWA. (Telefonem). Przedstawiciel amerykańskiej akcyi zapomogowej w Polsce, p. Hirshfeld, przyjął dziś delegacyę »Komitetu pomocy Żydów polskich« w Krakowie, złożoną z pp. prez. Dra Landaua i sekr. gen. Dr. Nichtbergera. Przedstawili oni projekt utworzenia w Krakowie instytutu dla wykształcenia nauczycieli szkół rzemieślniczych. Wobec braku odpowiednich mieszkań w Krakowie proponuje delegacya wybudowanie specyalnych baraków dla pomieszczenia tegoż instytutu i mieszkań dla nauczycieli i uczniów. Delegacya oświadczyła, że Muzeum Technicznego w Krakowie przyjdzie z pomocą instytutowi i dostarczy potrzebnych profesorów. Dla urzeczywistnienia tego planu potrzebnych jest 800.000 Koron. Wobec tego, że p. Hirshfeld sam nie może w tej sprawie decydować, zwrócił się on do Komitetu w Nowym Jorku.

M. WARSZAWA. (Telefonem). Według otrzymanych wiadomości przyjechał już Dr. Bogen do Ameryki.

Dymisya Tittoniego.

WIEDEN. PAT. Biuro koresp. donosi iskrowo z Rzymu 24 bm.: Rada ministrów przyjęła dymisyę Tittoniego ze stanowiska ministra spraw zagranicznych. W jego miejsce tekę ministerstwa spraw zagranicznych objął Dr. Vittorio Scialoja.

Dzienniki donoszą, że niebawem pojawi się dekret, w myśl którego otwarcie nowej izby, wyznaczone na 1 grudnia, będzie odroczone.

(Scialoja był dawniej ministrem oświaty, a ostatnio członkiem włoskiej delegacyi pokojowej).

MEDYOLAN. PAT. »Corriere della Sera« donosi, że Tittoni ustąpił także ze stanowiska przewodniczącego włoskiej delegacyi pokojowej i że stanowisko to obejmie także Scialoja.

Ustąpienie Tittoniego zdaniem pism wywołane zostało nieporozumieniem natury politycznej pomiędzy nim a innymi członkami gabinetu.

Podpisanie traktatu bułgarskiego.

PARYŻ. PAT. Podpisanie traktatu bułgarskiego nastąpi we czwartek w Sewilly. Anglię przy podpisaniu zastąpi pod sekretarz stanu ministeryum spraw zagranicznych Cecil Harmsworth. Inne państwa wydelegują na ten akt przedstawicieli, którzy byli czynnymi przy traktacie z Niemcami albo z Austryą.

Powrót delegacyi niemieckiej do Berlina.

BERLIN. PAT. »Berliner Tagblatt« donosi na podstawie »Presse de Paris«, że niemiecki delegat Simson, wyjechał wraz z całym przydanym sobie personalem technicznym do Berlina co dało powód do licznych komentarzy. Dziennik wyjaśnia, że delegat Simson zdecydował się wyjechać do Berlina po konferencyi ze sekretarzem konferencyi pokojowej Dutasta i Berthelotem, oraz z delegatem angielskim i amerykańskim. Przed odjazdem oświadczył Simson zapytującym go dziennikarzom, że protokół przedłożony delegacyi niemieckiej do podpisania w sprawie warunków zawieszenia broni, którego Niemcy jeszcze nie dopełnili, i co do szczegółów wykonania postanowień traktatu pokojowego, wymaga porozumienia się z rządem Rzeszy. Dodał on, że powróci do Paryża w ściśle oznaczonym terminie.

POZNAŃ. PAT. Radio z Nauen, dn. 25 bm. Niemiecka frakcya demokratyczna Zgromadzenia Narodowego powzięła uchwałę, że ostatnia nota ententy, zawierająca postanowienia dodatkowe do traktatu pokojowego, nie nadaje się do przyjęcia, gdyż wypełnienie tych postanowień sprowadziłoby na Niemcy jeszcze większy upadek gospodarczy.

Anglia wobec rządu niemieckiego.

AMSTERDAM. PAT. »Telegraaf« donosi z Londynu pod datą 22 b. m., że poseł Hanworthy wniesie jutro w parlamencie do prezydenta ministrów zapytanie, czy ze względu na wzrost ruchu monarchistycznego i reakcyi militarnej w Niemczech, ententa uczyni wszystko, co leży w jej mocy, aby umocnić stanowisko obecnego rządu niemieckiego.

Sprawa belgijska w komisyi śledczej

L. WIEDEŃ. (Telefonem.) Tel. Comp. donosi z Berlina, że odbyło się posiedzenie poufne parlamentarnej komisyi śledczej w sprawie Belgii. Uchwalono rozpatrzyć cały materyał oskarżenia, nagromadzony przez koalicyę.

„Grupa młodzieży" w Izbie francuskiej.

Paryż. PAT. W nowowybranej Izbie tworzy się nowa grupa pod nazwą „Grupa młodzieży". W komunikacie o swym programie głosi grupa, że trzymać się będzie zdala o wszelkich spraw osobistych i nie będzie się kierować ani protekcyami, ani względami grzeczności. Do grupy nie będzie przyjęty żaden z polityków, który był przedtem przywódcą jakiejś grupy politycznej. W szczególności grupa chce się zająć sprawami gospodarczemi i kwestyą od budowy.

Rokowania pokojowe z bolszewikami.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi iskrowo z Londynu 25 bm. Wedle doniesienia z Kopenhagi, rosyjski delegat Litwinow przedłoży propozycye rządu sowietów. Ponieważ angielski delegat O. Grady nie ma upoważnienia do rokowania z Litwinowem, propozycye będą przesłane do Londynu i Paryża.

Odkrycie nowego spisku w Moskwie.

WIEDEN. PAT. B. kor. donosi iskrowo z Moskwy 24. bm.: W Petersburgu odkryto sprzysiężenie białych gwardzistów do którego należało około 300 osób. Stali oni jako wojskowi specyaliści w służbie czerwonej armii i donosili Judeniczowi i koalicyi zapomocą iskrowych telegramów i lotników o najważniejszych wiadomościach. Od koalicyi otrzymali oni olbrzymie sumy. Na czele spisku stał redaktor »Gazety handlowej«. Spiskowców uniesz...wiono.

Makłakow i Kramarz w Paryżu.

Wiedeń. PAT. „Neues Wiener Tagblatt" donosi: Rosyjski ambasador w Paryżu Makłakow, który był ze specyalnem poleceniem koalicyi u generała Denikina, wrócił wraz z byłym prezydentem ministrów republiki czeskiej Kramarzem wczoraj do Marsylii. Obaj udali się natychmiast do Paryża.

Bolszewicy o klęsce Denikina.

Wiedeń. PAT. Biuro koresp. donosi iskrowo z Moskwy: Denikin rozszerza iskrowo doniesienia, jakoby przełamał front. Obecnie niema frontu, gdyż wojska czerwone posunęły się o 100 km. naprzód. Denikin w ostatnich czasach nie odniósł żadnego zwycięstwa.

Powstanie na tyłach armii sowieckich.

ODESSA. (W. B. K.) Komunikat sztabu Denikina informuje, że w okolicy Briańska trwa dalej powstanie przeciw wojskom sowietów. Powstanie to rozszerza się, a oddziały powstańcze maszerują do linii frontu bolszewickiego, aby przebić się przez ten front i połączyć z armią Denikina.

Nieporozumienie między koalicyą a Denikinem.

WARSZAWA. PAT. Radio donosi urzędowo z Moskwy dnia 25 bm. Według informacyi kijowskich dzienników kontrrewolucyjnych, dotychczas między koalicyą, a rządem Denikina ujawniają się nowe trudności, ponieważ koalicya żąda obowiązkowej wymiany towarów na warunkach bardzo uciążliwych dla rządu Denikina. Ustalenie stosunków handlowych tamuje również ta okoliczność, że republika kubańska odmówiła dostarczenia zboża.

Rozpaczliwe wysiłki Petlury.

BUKARESZT. W. B. K. Pozostałe części armii Petlury, bronią się zacięcie przeciw Denikinowi w okolicach Berdyczowa. Denikin rzucił wszelkie rezerwy na front ukraiński, aby jaknajrychlej zająć całą Ukrainę i uprzedzić ewentualne zajęcie jej przez wojska polskie.

Warunki uznania rządu węgierskiego.

Budapeszt. PAT. Węg. B. koresp. donosi: Sir Jerzy Clark wystosował pismo w sprawie uznania rządu węgierskiego, w którem jest powiedziane: Uznanie to z natury rzeczy zależy od tego, czy rząd przeprowadzi bezzwłocznie wybory, utrzyma porządek i prawo w kraju, nie będzie występował zaczepnie, będzie respektował prowizoryczne granice Węgier i zapewni każdemu Węgrowi pełne prawa obywatelskie, łącznie z wolnością prasy, z wolnością zgromadzeń i z wolnością politycznych przekonań, a nadto uzna wolne, tajne, powszechne głosowanie oparte na podstawie demokratycznej.

Masowe aresztowania komunistów na Węgrzech.

L. WIEDEN. (Telefonem.) Z Budapesztu donoszą, że dokonano tam 1000 aresztowań komunistów. Na prowincyi liczba aresztowań jest cztery razy większą.

Rząd sowietów w obronie Beli Kuna.

L. WIEDEN. (Telefonem.) Biuro Kor. donosi o podchwyceniu uszkodzonej depeszy iskrowej rządu rosyjskiego, w której rząd rosyjski zawiadamia, iż zatrzymał obywateli austryackich, którzy jako zakładnicy służyć będą za gwarancyę całości Beli Kuna i innych komisarzy węgierskich.

Aresztowanie komunistów we Wiedniu.

L. WIEDEN. (Telefonem.) Aresztowano tu tych komunistów, którzy podejrzani są o zamiar wysadzenia dnia 12 lipca »Nordbahnbrücke«.

Mizerya aprowizacyjna we Wiedniu.

L. WIEDEŃ. (Telefonem.) W tygodniu bieżącym nie wyda się ludności wyznaczonej racyi chleba. Rozwoziciele chleba w obawie przed napadami zwrócili się do policyi z prośbą o udzielenie im asystencyi straży bezpieczeństwa. Za chleb w pasku płaci się 30 do 40 K.

Przeciw wydalaniu uchodźców z Wiednia.

L. **Wiedeń.** (Telefonem) „Wiener Morgenzeitung" donosi: Pos. Stricker założył w urzędzie spraw wewnętrznych protest przeciw nieustającemu wydalaniu uchodźców. Pos. Stricker otrzymał przyrzeczenie, że dalsze wydalania zostaną powstrzymane.

Wyjazd dra Ruppina do Palestyny.

Zezwolenie rządu angielskiego.

M. Warszawa. (Telefonem) „Dus Jidisze Folk" dowiaduje się, że na skutek starań prof. Weizmanna zezwolił rząd angielski drowi Ruppinowi na wyjazd do Palestyny.

Komisya kanadyjsko-żydowska na Ukrainę.

Żydowski Kongres w Kanadzie zwrócił się do parlamentu kanadyjskiego z obszernym memoryałem o położeniu Żydów na Ukrainie. Memoryał domaga się od rządu pełnomocnictwa wysłania Komisyi na Ukrainę celem zbadania położenia Żydów na Ukrainie oraz pozwolenia wyjazdu z Ukrainy tych osób, które mają swych krewnych w Kanadzie.

Ministrowie kanadyjscy odnieśli się do memoryału z wielką uwagą i zaraz po zakończeniu sesyi parlamentarnej odbędzie się konferencya między kanadyjską radą ministrów a przedstawicielami żydowskimi. Konferencya odbyć się ma w dniach najbliższych.

Tymczasem zaś Kongres żydowski rejestruje wszystkie te osoby, które mają krewnych na Ukrainie, a chcą ich przewieźć do Kanady. Rząd kanadyjski oświadczył, iż wyda paszporty wszystkim tym, którzy posiadać będą rekomendacye Kongresu żydowskiego, albowiem rząd kanadyjski uznaje Kongres żydowski, jako prawną reprezentacyę żydowską.

Ministerstwo spraw wojskowych o ekscesach antyżydowskich.

Na interwencyę klubu sejmowego przy T. Ż. R. N. u min. spraw wojsk. w sprawie ekscesów antyżydowskich, które miały miejsce 18 września b. r. na stacyach kolejowych na przestrzeni od Łodzi do Opatówki min. spraw wojsk. donosi, że dotychczasowe śledztwo wykazało zgodność zeznań świadka tych zajść, Leona Minca, z rzeczywistością.

Wybrykom antyżydowskim na stacyi w Łodzi nie mogło dowództwo dworca natychmiast zapobiedz wobec przeważającej liczby ekscedentów.

Główni sprawcy ekscesów zostali w Kaliszu ujęci i aresztowani, a akta w tej sprawie odesłano do Dowództwa Okręgu Generalnego w Łodzi, gdzie toczy się dalsze śledztwo.

Równocześnie donosi się, że kierownictwo transportów wojskowych pismem L. 507/I odniosło się do wszystkich okręgów kierownictw transportów wojskowych i dyrekcyi kolejowych, celem zapobieżenia podobnym wypadkom w przyszłości.

*

Na list klubu sejm. przy T. Ż. R. N. do min. spraw wojsk. w sprawie niedostatecznego reagowania władzy przy ujęciu winowajców ekscesów antyżydowskich, biuro presydyalne min. spraw wojskowych odpowiedziało, że nie bywa zaniechany żaden środek, umożliwiający wykrycie i ukaranie winnych rozmaitych ekscesów i nadużyć.

Natomiast z całą stanowczością m. s. wojsk. zmuszone jest odeprzeć bezpodstawny zarzut, że, gdy tylko zachodzi możność ujawnienia winnych z pośród sfer wojskowych, zazwyczaj władze wojskowe pod rozmaitymi pozorami unikają stwierdzenia osobistości winowajców.

W wypadku sprawy krzepickiej poruszony był cały możliwy aparat dla wykrycia winowajców.

Sprawa krzepicka została przez sąd polowy merytorycznie załatwiona i odstąpiona Sądowi Okręgowemu w Częstochowie.

W sprawie wyjazdu do Palestyny.

Celem wyjazdu do Palestyny potrzebnem jest wizum konsulatu angielskiego w Warszawie oraz wizum konsulatów czeskiego, niemiecko-austr., czechosłowackiego i włoskiego na przejazd. Emigranci, którzy mają paszport zaopatrzony w powyższe wiza, awizują swój wyjazd i przybycie do Wiednia kilkanaście dni **przed wyjazdem Towarzystwu żyd. palestyńskiemu dla podróży i transportów** na adres: Jüdisch Palästin. Reise und Transportgesellschaft, Wien, II. Praterstrasse 9. (Adres telegr. Maawirim).

Towarzystwo dla podróży przygotowuje we Wiedniu dla emigrantów mieszkanie gdyż zachodzi obawa pozostania we Wiedniu bez dachu nad głową.

Koszta podróży z Tryestu do Jaffy wynoszą bez utrzymania 225 franków. Pasażerowie Towarzystwa palestyńskiego mogą otrzymać do 40% zniżki. Cena biletu okrętowego może być złożoną także w walucie włoskiej wedle kursu dziennego, względnie w walucie koronowej.

Wizum konsulatu jugosłowiańskiego i włoskiego załatwia też Biuro Towarzystwa palestyńskiego, natomiast wizum angielskie musi się otrzymać w konsulacie odnośnego kraju tj. w Polsce w Warszawie, gdyż misya angielska we Wiedniu nie daje wizum.

Uprasza się wszystkich interesowanych we własnym interesie o ścisłe wypełnienie powyższych wskazówek, w szczególności o poprzednie zawiadomienie Towarzystwa podróży do Palestyny celem zarezerwowania biletu okrętowego.

Z sali koncertowej.

Henryk Melcer należy do tego typu artystów, którzy poza całem uznaniem, jakie mają dla materyalnego dźwięku i jego praw estetycznych szukają w muzyce i innych wartości i docierają do jej najgłębszych nastrojów. Ta refleksyjność ujmowania, predysponuje Melcera na świetnego interpretatora waryacyi Regera, niedawno zmarłego kompozytora (w maju 1916), jednego z genialnej trójcy przywódców współczesnej moderny niemieckiej: Maks Reger, Ryszard Strauss, Gustaw Maller. Najmniej popularnym z nich jest Reger, spadkobierca wpływu Bacha, wychowany w kulcie Brahmsa operuje przeważnie formą fugi, której tematy przędzie z nadzwyczajnym kunsztem sztuki polifonicznej. Regera cechuje, jak organistów niemieckich 16 i 17 wieku (Praetorius), przekorna niechęć do samego zmysłowego czaru melodyi i ciążenie w kierunku umysłowego przepracowania tematów i ich przeróżnej kombinacyi »mit grubelndem deutschen Geist«.

Po waryacyach i fudze Regera grał Melcer appassionatę Beethvena, Karnawał Schumanna i etudę a-moll z op. 25. Chopina — nadprogramowo. Słysząc to wszystko w interpretacyi artysty, zanurza się człowiek na całe godziny w otchłanie niczem niezmąconych artystycznych wrażeń — tak że gra Melcera musi przekonać nawet i tych, którzy w śpiewność i możność wyrazu fortepianu mało wierzą. F. S.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc grudzień.

KRONIKA.

Kraków, 26 listopada.

Brak waluty koronowej. Od kilku dni wielkie banki krakowskie nie wypłacają swoim klientom gotówki w większych kwotach. Na reklamacye interesowanych oświadczają banki, że Polska Kasa Pożyczkowa (dawny Bank austro węgierski) nie wypłaca chwilowo koron, i dają czeki do Polskiej Kasy Pożyczkowej na korony, która realizuje je tylko w markach polskich i to po kursie 166 Marek za 180 Koron, podczas gdy giełda notuje marki 160 Koron. Powoduje to dla interesowanych znaczne straty.

Z sekcyj magistratu. Wczoraj odbyło się w Magistracie posiedzenie połączonych sekcyj prawniczej, skarbowej i komisyi dla przemysłów gospodnio szynkarskich pod przew. prezydenta m. J. K. Federowicza.

Na posiedzeniu uchwalono nowy projekt opłat od przedsiębiorstw gospodnio-szynkarskich.

Wstrzymane pociągi. W okręgu dyrekcyi P. K. P. w krakowie wstrzymano aż do odwołania ruch następujących pociągów osobowych na niżej podanych szlakach: Na szlakach Bogumin—Lwów Nr. 16; 21; Dziedzice—Kraków Nr 19; 20. Kraków—Trzebinia—Szczakowa Nr 131|1432; 1431|132; Kraków— Rzeszów Nr 20; 261; Kraków—Dębica Nr 124; 125; Kraków—Tarnów Nr: 120; 127; 127; 263; kraków—Skawina—Oświęcim Nr 1031, 1084; Podgórze—Płaszów — Oświęcim Nr 1062; 1067A|1033, Bonarów—Wieliczka Nr 459; 460; Kraków—Sucha—Nowy Sącz Nr 43|1013|1113|1213; 1214|1114|1014|34; Kraków—Zakopane Nr 6113 6114; Tarnów—Nowy Sącz Nr 615; 616, Nowy Sącz—Orłów Nr 612; 613; Dębica—Rozwadów Nr 714; 718; 719; 721; Rozwadów—Przeworsk Nr 716; 717; Rzeszów— Jasło Nr 1511; 1514; Zwardoń—Sucha Nr 1211; 1214; Stróże—Zagórz Nr 1314; 1314; Zagórzany—Gorlice Nr 1467A; 1468A. 1469A; 1470A.

Z „Bagateli" Dziś wieczorem po raz ostatni „Dudek" Fredry. Najnowsza sztuka Winawera „Roztwór prof. Pytla" — autora granych u nas „Rokowań pokojowych" i głośnego „Rycerza z łabędziem« święcącego obecnie tryumfy w Warszawie — wejdzie na repertoar w przyszłym tygodniu. Premiera »Pytla« odbędzie się we wtorek 2-go grudnia.

Na rzecz gwiazdki dla inwalidów odegraną będzie we czwartek 27 bm. pop. w „Bagateli" arcywesoła „Hiszpańska Mucha". Przepyszna farsa grana tak świetnie wywoła znowu serdeczną wesołość na widowni, a publiczność spędziwszy parę wesołych godzin przyczyni się ciężkiej doli inwalidów.

Kradzież strychowa. Niewyśledzeni dotąd sprawcy dostali się ubiegłej nocy na strych domu przy ul. Wygoda 11, gdzie okradli trzech lokatorów tego domu, zabierając jednemu suszącą się na strychu bieliznę wartości 5000 K dwom zaś innym walizki skórzane znacznej wartości. Złodzieje dostali się na strych przez żelazną bramę, do której mieli klucz; również mieli klucze do kłódek przy poszczególnych strychach.

Za zakłócenie spokoju w mieszkaniu p. O. przy ul. Grzegórzeckiej w budynku Collegii Medici, aresztowano Rudolfa Ślusarczyka, montera. Ślusarczyk dobijał się w nocy do mieszkania p. O. a kiedy mu ta nie chciała otworzyć, wybił wszystkie okna i usiłował nawet strzelić do znajdującego się w mieszkaniu p. O. sierżanta.

10-letni złodziej Tadeusz Łabużek skradł w kawiarni Teatralnej kelnerowi Stankowi czapkę z perskich baranków, wartości 500 K.

Plaga nieuczciwych służących. Z mieszkania Pinkusa Kleinbergera przy pl. Matejki 3 skradziono onegdaj 10 tysięcy K. Podejrzenie Kleinbergera padło na jego 18 l. służącą Maryę Gądor, która aresztowana wyparła się kradzieży. W toku dochodzeń wyszło jednak na jaw, że Gądorówna jest sprawczynią kradzieży i że pieniądze dała swemu narzeczonemu 34 l. Piotrowi Euzebiuszowi Petryszynowi. Petryszyna aresztowano, a podczas rewizyi u niego znaleziono 7500 K gotówką, oraz nowe palto i parę butów, które nabył za resztę skradzionych pieniędzy.

Za kradzież garderoby na szkodę Elżbiety Markowej, aresztowano 17 l. służącą Stefanię Pietroń oraz paserkę Różę Scherzer, żonę osławionego bandyty Pachie Glassmana.

KOMUNIKATY.

Merkaz-Haceirim. Dziś o g. 8 wiecz. kurs historyi dra Ellenberga.

REPERTUAR TEATRU J. SŁOWACKIEGO

Środa: Makbet
Czwartek: Powodzenie.
Piątek: Jeszcze wczoraj (nowość) Zofii Wójcickiej, sztuka w 3 aktach.
Sobota: Dziady.
Niedziela: pop. Śluby panieńskie. — wiecz. Jeszcze wczoraj.

REPERTUAR M. TEATRU POWSZECHNEGO

Środa: Baron cygański (po raz pierwszy.); opera komiczna w 3 aktach J. Straussa
Czwartek: Baron Cygański
Piątek: Baron Cygański.
Sobota: Piosnki ułańskie:
Niedziela: popoł. Niobe. — wiecz. Potasz i Perlmutter.

REPERTUAR „BAGATELI"

Środa: Dudek
Czwartek: pop. Hiszpańska mucha — wiecz. Konfekcya męska.
Piątek: Kobieta bez skazy.

NADESŁANE

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Wszystkich moich znajomych i kolegów zawiadamiam tą drogą o ślubie moim z Hanką Steigbügelówną, który odbył się 23 bm.
2557 Mundek Tenenbaum.

Do zaślubin Franciszki Wieliczkerówny z p. Hermanem Ziererem życzą dużo szczęścia
2563 Hirschtalówne.

Z kraju.

W sprawie emigracyi z Polski do Ameryki zwrócił się klub posłów sejm. przy Tym. Żyd. Radzie Nar. w Warszawie do ministerstwa pracy, celem otrzymania pozwolenia wyjazdu dla niektórych osób, posiadających krewnych w Ameryce. Ministerstwo pracy odpowiedziało, że w chwili obecnej wyjazd emigrantów do Stanów Zjednoczonych jest niemożliwym, z powodu braku wolnych miejsc na okrętach, wyjeżdżających z portów europejskich do Stanów Zjednoczonych.

Wilk pasterzem owiec... Policya dokonała rewizyi u dyrektora państwowego Urzędu zakupu artykułów pierwszej potrzeby (Puzapp), Ignacego Świętochowskiego, i znalazła u niego 2 worki kaszy, 11 worków otrębów, 41 worków mąki pszennej i żytniej, oraz skrzynię cukru 50 kg. Artykuły te Świętochowski kazał zwozić do swojego domu na automobilu rządowym. Śledztwo w tej sprawie w toku.

Aresztowanie b. sekretarza posła Stapińskiego. Dzienniki warszawskie donoszą: Niedawno wykryto w Łodzi wielką aferę poborową, do której wmieszany został por. Władysław Wąsowicz. Na skutek rewelacyi jednego z pism łódzkich por. Wąsowicz, którego w międzyczasie przeniesiono do Warszawy, został zawieszony w czynnościach. Tymczasem śledztwo toczyło się dalej i 19 b. m. por. Wąsowicz został aresztowany. Przed wojną por. Wąsowicz był sekretarzem posła Stapińskiego i jako ludowiec kandydował do parlamentu wiedeńskiego.

Wyrok śmierci za kradzież na szkodę skarbu wojskowego. Sąd okręgowy w Cieszynie skazał na śmierć milionera z Przemyśla Brotheima, który był wspólnikiem w kradzieży butów i odzieży dla wojska, popełnionej przez por. Leję. Przestępstwo Brotheima skwalifikowano, jako działanie przeciw sile zbrojnej. Naczelnik państwa wyrok zatwierdził.

Uświadomienie polityczne... W »Kuryerze Lwowskim« w korespondencyi z Bóbrki czytamy m. i.: »To też nie kto inny, jeno chłop polski, na sejmiku w Bóbrce dnia 9 list. br. uchwalił, że ponieważ Żydzi uważają się za neutralnych, należy im, jako neutralnym paszporty wystawić, i jako neutralnych traktować«.

Wielka akcya dla żyd. sierót wojennych we wschodniej Galicyi. Z ramienia »Komitetu centralnego opieki nad żydowskiemi sierotami wojennemi we wsch. Galicyi we Lwowie wyjechały 18 bm. panie Róża Pomeranz — Melzerowa i Drowa Flora Rothfeld zagranicę celem wszczęcia tam wielkiej akcyi na rzecz żyd. sierót wojennych we wsch. Galicyi. Delegatki K. C. mają zamiar objechać wszystkie większe gminy żydowskie w Niemczech, Holandyi, Szwajcaryi, Francyi a jeżeli czas starczy także i w Ameryce. W całej wsch. Galicyi znajduje się 5000 sierót, dla których muszą zostać wybudowane internaty i szkoły; ponadto planowane jest założenie farmy dla sierót w Palestynie. Celem założenia wszystkich tych instytucyj potrzebne są wielkie fundusze, które Komitet Centr. spodziewa się otrzymać od Żydów zagranicy.

Listy żydowskie do Ameryki, wysyłane przez Żydów w Polsce do krewnych w Ameryce, otrzymali niektórzy z nich z powrotem. Na zażalenie klubu sejmowego przy Tymcz. Żyd. Radzie Nar. odpowiedziało ministerstwo poczt, że na podstawie oświadczenia oddziału cenzury przy ministerstwie wojny, nie istnieje żaden zakaz wysyłania listów

żydowskich do Ameryki. Jedynie do 4 września 1919 roku nastąpiło pewne opóźnienie w cenzurze tej korespondencyi.

Dział gospodarczy.

Zniesienie centrali dewiz.

M. WARSZAWA. (Telefonem). Ostatni numer »Monitora Polskiego« przynosi rozporządzenie o zniesieniu Centrali dewiz.

Kurs dewiz.

GIEŁDA KRAKOWSKA z dnia 25 bm.:

Waluty:	Ofiar. żądano	transakcyi:
Marki polskie	156·— 166·—	162.— 163.—
Ruble carskie po 100 rb.	—·— —·—	—·—
„ „ „ 500 „	195·— 210·—	204.—
„ dumskie	75.— 85.—	—·—

Warszawa, PAT. **25.** listopada. **Kursa dewiz i banknotów** notowane w państwowej centrali dewiz:

	Dewizy kupno	Dewizy sprzed.	Banknoty kupno	Banknoty sprzed.
Funty szterlingi	197.—	199.—	197·—	200.—
Dolary Stanów Zjed.	48.25	48·75	48.—	49·—
Dolary kanadyjskie	—·—	—.—	—.—	—.—
Franki francuskie	5.20	5.30	5·20	5.35
Franki szwajcarskie	9.25	9 40	9·25	9·50
Franki belgijskie	5.65	5.75	5 65	5·85
Liry	4·10	4·20	4·05	4.25
Marki fińskie	1.90.	1·95.	1.85	1.95
Lei rumuńskie	1·80	1·85	1·75	1·85
Lewy bułgarskie	—.—	—.—	—.—	—.—
Floreny holenderskie	17.90	18·15	17.80	18.20
Korony szwedzkie	11.55	11·70	11.50	11·80
Korony norweskie	11·05	11·20	11·—	11·30
Korony duńskie	10.50	10.65	10.45	10.75
Marki niemieckie	135·—	137.—	135·—	138.—
„ Drobne do 10 Mk.	—·—	—.—	100·—	—·—
Korony austryackie	—.—	50.—	—.—	50·—
Korony czeskie	92 —	94.—	—.—	—.—

Kurs przerachowania na korony: 60.—

Giełda wiedeńska. WIEDEŃ. PAT. Kursa dewiz z dnia 25 b. m.: Renta majowa 85,25 Austryacka renta koronowa 83·—, Renta lutowa —·— Węgierska renta koronowa 95·—, Losy tureckie 1190 Priorytety kolei południowej 822, Anglobank 609, Bankverein 630, Bodenkredit 1650, Zakład kredytowy 945 Depozytowy 737, Länderbank 950, Merkury 720, Union bank 675, Živnostenska banka 1410 Kolej północna 8000. Kolej południowa 233·—, Alpiny 2780, Berg u. Hütten 6800, Krupp 865, Poldihuetten 1778 Prageraisen 4750, Rima 1910, Skoda 1400, Zieleniewski —·— Apollo 4200, Fanto 8200, Galicyjskie Karpaty 7960 Galicya 7500, Schodnica — Koleje austryackie 1000, Węgierskie koleje 752.

WIEDEN. PAT. Der Morgen donosi: W Zurychu podniósł się wczoraj kurs austryackiej korony z 4 na 4 i pół, dewiza Wiedeń notowana była bez zmiany z 4 frankami, dewiza Berlin podskoczyła z 13 na 13 1/4, dewiza Praga z 9 i pół na 10 1/4 franków. Kurs marek był także i w innych miejscowościach wyższy, mianowicie w Sztokholmie podniósł się z 10 na 10 3/4 w Kopenhadze z 10 90 na na 11 50 W Wiedniu pozostały notowania austr. centrali dewiz wczoraj niezmienione, tylko dewiza Berlin była o 5 koron wyższa. W Berlinie spadły kursa dewiz z powodu poprawy waluty markowej o 20 do 80 koron. Austr. korona była w Berlinie notowana 28·45 tj. o 40 fenigów niżej, natomiast korona niestemplowana skoczyła z 30·45 na 32 20. W Pradze zniżył się kurs dewizy Wiedeń na 4 tj. o 2 K.

PRAGA. PAT. Kursa giełdy praskie Amsterdam 2022 (2025) Berlin 140 (142.50) Zurych 960 (963) Chrystyania 1225 (1228) Kopenhaga 1138 (1141) Sztokholm 1288 (1291) Medyolan 465 (468) Paryż 583 (586) Londyn 219 50 (220 50) Nowy Jork 54.50 (55 25) Wiedeń 38 (40) Bukareszt 191 (194) Sofia 142. (145) marki niemieckie 137 (140) rumuńskie 181 (184) szwajcarskie 957 (960) włoskie 462 (465) francuskie 579 (582) angielskie 216 50 (217 50) austryackie 52.25 (53 25) szwedzkie 1284 (1287) norweskie 1221 (1224) duńskie 1134 (1137) bułgarskie 132 (135).

[illegible] i odpow. Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukiem M. Deutschera w Krakowie, B. Ciała 10 — Tel. 1556.